

Brief van Hof ter Saksen

Beste,

Er lag eens, in een ver land wel duizend kilometer van hier, daar waar de bergen beginnen, een onbewoonde vervallen hoeve. Maar het was niet zoals bij Doornroosje dat, terwijl iedereen sliep, de rozenhagen en alle planten bloeiden van jewelste. Neen, de koude bergwind had alle plantenleven verdreven en de schroeiende zomerzon had vocht en leven uit de grond gepuurd zodat alles versteend leek.

Maar toen kwam een prins, en omdat hij er geen slapend prinsesje vond bracht hij er een mee uit Engeland. Haar naam was Natasha Litvin. De prins – Stephen Spender – hield zich bezig met schrijven en dichten. Hij kon aarden in die desolate omgeving. Maar de joodse pianiste Natasha – zijn vrouw – droomde van Engeland en vooral van de Engelse tuinen. Doortastend als ze was verstuurde ze een zakje grond naar de gerespecteerde Royal Hortical Society in haar moederland. Daar werd het bodemstaal onderzocht en weldra kwam het antwoord, of eerder de vraag:”of die grond niet van de maan kwam, zo armtierig en ongeschikt was die. Maar had Vita Sacville-West ook niet van een woesternij (Sissinghurst) een hemelse tuin gemaakt? Waar een wil is is een weg. En zeker wist Natasha wat ze wou. Het duurde jaren maar de tuin kwam er. En zoals dikwijls is de weg er naar toe belangrijker dan het einddoel. Gans haar leven was toegewijd aan de inrichting.

Ondertussen verloor ze niet de band met Engeland want vele vrienden o.a. van de bekende Bloomsburry Group kwamen ter plaatse met raad en daad. Onder hen bevonden zich de schrijfster Iris Murdoch en haar man John Bayley. In 1995 bij het schrijven van wat haar laatste roman zou worden werden de eerste tekenen van Alzheimer zichtbaar. Zij overleed op 8 februari 1999 in Oxford. Haar leven en liefdevolle verzorging door haar man werd verfilmd in Iris van R. Eyre. Het omspant een boog van 40 jaar gedeeld leven, bijna zoals een regenboog waarnaar de Griekse godin Iris is genoemd.

En zo brengt de schrijfster ons als tuinliefhebbers onvermijdelijk bij de irissen in onze tuinen. Er zijn talloze soorten allen breekbaar en om te mooier. Het hoogtepunt van hun bloeiseizoen valt in de vroege zomer. Voor elke plaats is er wel een soort te vinden want hun habitat gaat van modder tot stof. De meest kostbare van alle irissen is de vochtminnende grootbloemige Iris kaemferi of Iris ensata, een oude Japanse tuinplant die reeds voor de 17^e eeuw ontwikkeld werd in Tokyo. Deze wordt tot 1 meter hoog met lang smal blad en vraagt een toegewijde verzorging: rijke, zurige en vochtige grond in de groeiperiode, zelfs onder water staand. Na de bloei merkkelijk droger en in de winter zeker geen water boven de afgestorven bladeren laten komen. In de moerstuin van ter Saksen kan je diverse variëteiten vinden.

En wat gebeurde er met de tuin van Natasha? Wel, om het sprookje te voltooien in ware Potter-stijl, in 1999 werd hij verzwolgen door een enorme brand die over de streek trok, aangestoken door een psychopaat. Natasha legde toen de laatste hand aan een biografie over haar man Spender die geschreven zou worden door John Sutherland. Alle archiefstukken gingen in de vlammen op. En de tuin? Die werd heropgebouwd en in 2005 was die terug mooi op orde. Je kan hem vinden 9 km noordoost van Arles aan de D78 bij Le Destet. Vooraleer je vertrekt lees je best: An English Garden in Provence. Natasha Spender. 1999 Harvill Press.

uw Simon